

je izraz koji rabe porezni stručnjaci kada postoje mnogobrojni porezni oblici, mnoštvo olakšica i izuzetaka. Upravo doneseni rebalans proračuna za ovu godinu pokazuje da se napušta porezni sustav i porezna politika kao osmišljeni pristup vođenju ekonomske politike. U nekim zemljama, kao što je Hrvatska, na krizu se odgovara napuštanjem sustavnog pristupa i život određuje i nameće rješenja. Napuštanje sustava i uvođenje vatrogasnih mjera kako bi se smanjili požari u gospodarstvu koje je iznjedrila kriza vodi ukupnu ekonomsku politiku u stanje kaosa. Zlobnici bi mogli reći da je to samo uvod napuštanju monetarne i tečajne politike. I ne bi bili potpuno u krivu. Naime, ekonomskim analitičarima je jasna međuovisnost i interakcija na relaciji tečajne, monetarne i fiskalne politike. Naprosto, to svakako valja reći, nije moguće voditi učinkovitu ekonomsku politiku ako se ove tri varijable „ne poslože”.

Nadalje, kupovina socijalnog mira, što se vidi iz promjena na rashodnoj strani proračuna, samo je trenutna; sutra kada se kriza produbi kirurgija će biti još radikalnija nego što bi to bila da se je postavila ispravna dijagnoza o obilježjima i dubini gospodarske krize.

Rebalans proračuna, nadalje, povećat će troškove jer implementacija novih poreza, po prirodi stvari, nameće nova rješenja koja će, s obzirom na kratko vrijeme implementacije, koštati više nego što je prihvatljivo. Pri tome, koliko je meni poznato, nitko nije ukazao na tzv. mrtvi teret oporezivanja koji, po definiciji, znači dodatno usporavanje gospodarstva. Sve u svemu rebalans je imao za cilj da namakne prihode gdje se je god moglo zahtvatiti i rebalans nemožemo nazvati antirecesijskim – na žalost. Rebalans proračuna donesen je isključivo zbog fiskalnih rashoda pri čemu su ekonomski i socijalni bili i, na žalost, ostali marginalni.

Porezna reforma nameće se kao nužnost. Očito porezna reforma koja nam predstoji mora biti u funkciji stabiliziranja gospodarstva, u prvom koraku, i poticajna za razvoj gospodarstva, u drugom koraku, što znači da će se dodatno smanjiti socijalni senzibilitet ma koliko mi šutjeli o tome.

Jesen će biti vruća ne samo zato što su mogući socijalni nemiri već zbog toga što rebalans proračuna jasno pokazuje da hrvatska vlast nije i ne želi poduzeti potrebne mjere kako bi se smanjila potojeća kriza, s jedne strane, i kako bi se otvorila perspektiva razvoja, s druge strane. Istovremeno je rebalans proračuna i loša poruka inozemnim investitorima koji moraju u svojim kalkulacijama danas računati na veći rizik nego što su to morali jučer.

Na kraju želim podsjetiti na stav oca ekonomije, Adama Smitha, koji je rekao: „Ako želite povećati broj krijumčara povećajte carine.” Valada povećavajući poreze povećat će sivu ekonomiju što će, ako se želi ista suzbiti, rezultirati novim zapošljavanjem u državi što će značiti nove troškove. Itd., itd.,